

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

газета політична, економічна і літературна

Умови передплати. З приставкою і пересилкою: на рік 4 карб., на 6 місяців 2 карб., на 3 місяці 1 карб., на 1 міс. 50 коп.
 За кордон: На рік 9 карб. На шість місяців 4 карб. 50 коп.
 За зміну адреси 30 коп.

Передплату приймають:
 1) у Києві, в конторі редакції „Громадської Думки“ (Михайлівська ул., ч. 10) щодня з 10 до 5 годин дня, 2) в київській журнальній конторі „Кієвская Старина“ (Безаківська ул., ч. 14).
 Передплатувати можна тільки з 1-го дня кожного місяця

виходить щодня, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ

Рік перший.

Од редакції: Читаючи нашу газету, треба вимовляти
 е—як йе, и—як ы.

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і зміняти статі; більш статі, з другою редакцією, переходять в редакцію 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються.

Умови друкування оповістей: За рядок попереднього тексту, або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп. За рядок після тексту за перший раз 20 коп. за другий 10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістю в 3 рядки 10 коп. за ряд.

Телефон № 1458.

Головна Контора просить не спізнюватися з передплатою на місяць травень.

Од редакції.

Під час зборів Державної Думи

„Громадська Думка“

щодня матиме стенографічні справоздання про наради в Думі, а також даватиме звістки про Думу од власних кореспондентів в телеграмах, статтях і дописах.

Співробітник „Громадської Думки“ має кореспондентське місце в Державній Думі і Державній Раді.

Окрім того згодились давати відомости про думу послы Ілля Шраг, Володимир Шемет і Іванел Чижевський

3 1-го ТРАВНЯ

упорядковано

приставку газети „ГРОМАДСЬКА ДУМКА“ НА ДАЧІ:

Боярка, Дарниця, Пуша-Водиця, Святошино, Китаїв і Мотовилівка.

Числа „ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ“ будуть приставлятися передплатникам на всі оці дачі

власними рознощиками.

Просимо передплатників, коли вони міняють адресу або поновляють передплату, прислати друковану адресу або показувати номер бандеролі, за яким висилалася газета. Головна контора.

- Скрипки по 2 р. 50 к., 3 р., 4 р., 5 р., 6 р., 8 р., 10 р. и дор.
- Смычки по 40 к., 50 к., 75 к., 1 р. и дороже.
- Гитары по 3 р., 50 к., 4 р. 50 к., 5 р., 6 р., 7 р. 50 к., 10 р. и дор.
- Балалайки отъ 1 руб. 25 коп. и дороже.
- Кларнеты и Флейты по 4 р., 4 р. 50 к., 5 р., 6 р. 50 к. и дор.
- Гармони русск., итальянск. строя однорядн. отъ 1 р., двухрядныя отъ 10 р., трехрядныя отъ 25 р. и дороже.
- Разнаго рода другіе музыкальныя инструменты и принадлежности въ главномъ депо музыкальныхъ инструментовъ и нотъ.

Г. И. ИНДРЖИШЕКЪ въ Кіевѣ, Крещатикъ, № 58.

Г. ч. д. 30—122

Цитайте скрізь
МИЛО ДО ПРАНИЯ
 Київського хімічного і миловарного заводу
 магістра фармациї
Альберта Зейделя.
 Се мило найкращої доброти, на 30—50% економічніше звичайних сортиів.
 № 25-8 103

Київ, 7-го травня, 1906 року.

Селяне в Обміркованні відповіді на думі, тронну промову виявило досить виразно вже ті групи, на які розпадається перша наша державна дума. Склалися вже в її права сторона (урядова), центр (уміркована) і ліва (більш опозиційна). Про склад цих груп писав у вчорашньому числі „Гром. Д.“ наш петербургський кореспондент, що подав також і їх характеристику. Ми зупинимось зараз тільки на одній групі,—на тій, до якої належить більшість селянських послів, на так званій „групі трудящих“.

Складаючи виборчий закон, уряд мав на увазі, щоб до думи увійшло найбільше йому безпечних людей, а надто великі надії що до цього

завести по всьому царству вселюдну освіту державним коштом і т. и. В селянському проекті знаходимо навіть пункт про широкі права окремих національностей, про запровадження народніх мов в школи, суди то що. Самий топ селянського проекту більш рішучий, менш дипломатичний і через те одно вже безперечно гостріший; в йому менше слів, більш діла.

Річ це надзвичайно великої ваги. Вона показує, що вищий уряд з його дотеперішньою політикою у великій мірі втратив свій вплив навіть там, де ще недавно він папував „не токмо за страх, по и за совість“. Ще недавно темне селянство, несучи на собі одному увесь несказаний тягар державного життя, терплючи усяку зневагу від агентів влади, скидало відповідальність за це не на уряд, а на окремих осіб з його—тих, що ближче до його стояли,—та на „панів“, яких одні і ставили на всі вини. Останні вчинки уряду розкрили очі селянам і дали їм змогу знайти нового ворога. А знайшовши його, вони мусили повернутися на його з тією певністю й рішучістю, що характеризують людей, які не звикли до дипломатичних хитроців та балачок.

В цьому найбільш і лежить вага сучасного моменту. Від уряду одкасується вже його недавній ще могутий, але несвідомий спільник,—і йому можна поклатися тепер тільки на одвертих ворогів усього громадянського ладу—на „істинно-русских“ людей здебільшого темної, а то й цілком чорної масти. Який то в суті теж небезпечний спільник—ми вже говорили вчора.

В. Б. Антонович.

Сьогодні, 7 травня, мало відбутися святкування 45-літньої наукової та громадської праці і 35 літньої професорської заслуженого діяча на ниві українського національно-культурного розвитку *Володимира Бонифатієвича Антоновича*. Вважаючи на те, що здоров'я високоповажаного ювілята не дозволяє зараз прилюдного святкування, шануватимуть заслуги його в осені, в місяці вересні (сентябрі); якого саме дня—буде оповіщено завчасу.

Подючи в сьогоднішньому числі „Громадської Думки“ портрет В. Б. Антоновича, редакція при цій нагоді складає свою пошану, глибоке поважання та бажання довгого віку одному з невомних працівників для української науки та українського громадянства, що працює своєю славою не тільки серед українського громадянства, а й у науковому світі Західної Європи.

До тих нечисленних діячів українських, що пережили та переживуть не одне покоління, відроджена українська нація запише на скрижалях своєї історії й ім'я В. Б. Антоновича. Історія його життя і життя українського громадянства за останніх 40 літ тісно зв'язані. Сучасний культурний рух український між иншим завдячує що до свого розвитку чимало і високошанованому ювілятові.

Через те, що святкування ювілею В. Б. Антоновича одкладається, зостанеться і нам про заслуги його на цьому ґрунті розповісти не тепер, а тоді. Сьогодні ж ми не можемо не висловити нашої глибокої пошани нашому славному діячеві.

Парламентська група праці.

Депутати крайньої лівої, що з'єднались в одну партію на ґрунті спільних інтересів праці, разом з засіданнями думи мають і свої зібрання. На своїх зібраннях група радиться, як їй треба поводитись в думі, якої програми триматися, а також як відноситися до інших партій. Першого мая відбулося зібрання цієї групи, на яко-

му радились, якої думки і якої тактики повинна триматися група що до автономії Польщі.

Перед початком засідання голова зборів заявив, що прийшла депутатія од поляків, яка хоче висвітлити погляди групи на автономію Польщі. Але раніш, ніж розпочати наради про цю справу, зібрання попрохало познайомити з технікою парламентського зібрання. Відомий літератор В. В. Водовозов дуже охоче взявся висвітити, якої тактики повинна дума триматися, і познайомити присутніх з парламентськими звичаями в Західній Європі. В своїй промові він зазначив, що дума досі дуже добре поводитись, шкода тільки, що вона не протестувала проти заяви голови—Муромцева, що ніхто не може думі дорікати, коли вона щось робить не так, як слід робити.

Після Водовозова промовляв д. Чернов про те, яке значіння має в думі меншість, себ-то та група послів, що не пристає на думки більшої частини членів думи. Ця меншість, коли вона виявляє собою інтереси широких народніх мас, може мати дуже велике значіння в парламенті, не дивлячись на своє мале число, бо за нею стоїть народ, за нею сила її виборців.

Потім виступив один з поляків і спитав, як дивиться „група праці“ на польське домагання.

Всі присутні попрохали знову Чернова висвітити це питання.

В гарній промові, яка зробила велике вражіння на слухачів, Чернов пояснив, що таке автономія. З погляду на її інтереси, для оборони яких група заснувалася, дуже бажано, щоб Польща дістала автономію. Найкраща форма спільного, дружнього життя народів, що входять в склад одної держави, є федерація. Для тої частини московського народу, що живе з власної праці, нема чого лякатися автономії. Її бояться чиновники, що орудують зараз в Польщі.

Депутати-поляки дуже дякували Чернову за його оборону автономії.

Промова Чернова викликала з боку слухачів цілий ряд запитань про автономію, про межі її. Хтось з селян допитується у поляків, чи не хотять вони часом зовсім одділитися. Поляки запевняють, що ні про що подібне вони й не думають, що спільні справи на їх думку треба рішати спільними силами. „От хоч би взяти землю, кажуть вони: не можна це діло порішати однаково для всієї Росії і скрізь завести однаковий лад. Треба, щоб кожен народ мав право сам її упорядковувати, як вважає за-для себе краще. Через те то ми й домагаємось права самим рішати власні справи, по своїй уподобі“. На цьому засіданні й скінчилося.

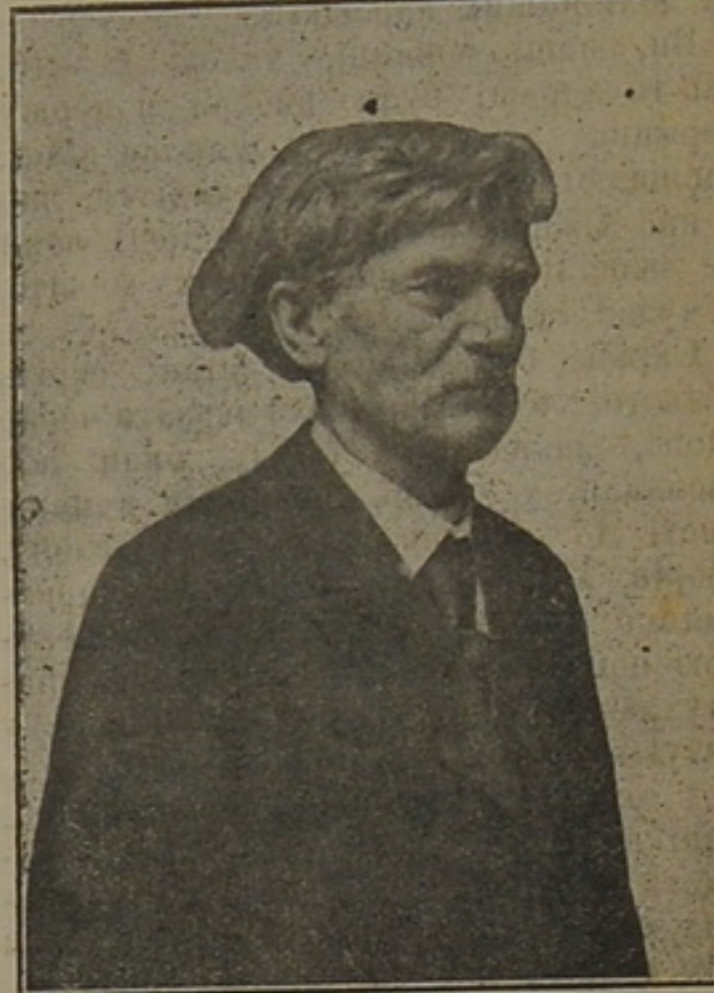
Другого дня знову було зібрання групи, на якому депутат Анікін розповідав, як тяжко довелось боротися представникам групи в комісії, що виробляла проект відповіді на тронну промову, борючись за кожне слово, за кожну вставку. Вони домагались, щоб там було заведено замість слів „вселюдне виборче право“,—„вселюдне, пряме, таємне виборче право“. Більшість не згодилась на цю заміну. Але все-таки група добилася, щоб у відповіді на тронну промову було сказано про необхідність експропріації земель. Взагалі боротьба була дуже тяжка і вступилиши групи зробили все, що могли.

Скінчилося зібрання докладом Водовозова про „Наказ думі“, вироблений конституційно-демократичною партією.

В. О.

3 газет та журналів.

В Володді знову прокинулася темна сила: там спалили і розгромили народній дім, в якому був мітинг. Також розгромили і дограбували редакцію поступової газети „Свєрная Земля“. Як пишуть кореспонденти газет і навічні свідки, на погром в Володді вже давно заводилось, а поліція і сал-

Володимир Бонифатієвич АНТОНОВИЧ,

з приводу його 45-літньої наукової та громадської діяльності.

дати не запобігали розгромаві і грабуванню.

„Діло Народа“, яке тільки що почало виходити в Петербурзі під редакцією посла до думи Г. Ульянова, каже:

„Найбільш незвичайне і найбільш страшне явище в російській революції—це погроми, що прокидаються від часу до часу.“

Коли тюрми, порка, смертна кара, розстріли вже не допомагають, і урядові доводиться відступити від свого, то він вдається до випробованого ім способом. В краю заводитьсь повне безладдя, якому допомагають і адміністрація, і війська, і навіть суд. Власть, коли вона вже втрачає силу, щоб вдержати старий лад, хоче показати, що вона ще таки сильна, і для того робить непопулярно, який все руйнує. І хоч нашітні виходять, що таким робом влада занапащує сама себе, та проте ця політична поступу і зради буває корисна на де-який час, принаймні була корисна.

Розказавши про те, що тепер громадянство знову переборгло уряд, бо чи так, чи сяк, а вибори були і дума зібралася, газета каже:

Уряд побито і... знову пішли чутки про погроми. Уже під кінець виборів подекуди загрожували безладдям. Про погроми для того, щоб злякати виборців, гомоніли в Києві, Одесі, Катеринославі і по других місцях. Перед самим днем зібрання думи начальство і в столиці, і по провінції своїм поведінням показувало народові, що для нього не переміниться, так само, як колись Курлов (миський губернатор) та другі не хотіли знати маніфеста 17 жовтня.

А далі:

Не минуло і чотирьох днів з того часу, як урочисто одкрито думу в Зимовому палаці, а громади вже пролили кров. Не зважаючи на спокій в поведінню, який виявляли робітники 1 мая, стріляти в людей, що йшли без зброї, в Царицині, Вязниках та Казані, а в Володді зробили те, що сталося в осені в Томську—зробили погром, спаливши живих людей“.

* * * Г. Гапон вбито і його вже поховали; але хто і як це зробив, ніхто певно не знає. Кожний міркує про це діло до своєї вигоди. Але ось слово чоловіка, котрому варт поняти діло. Адвокат Гапона Марголін сказав співробітникові „Биржевих Відомостей“ ось що:

„Я гадав, що Гапон вбили не соціалістично-революціонери, не партія, не робочі, а хтось з тих, що орудували з ним разом, бо їм треба було якось визволитися од Гапона, щоб прикрити свої погані діла. Мені здається, що слідство викриє якусь величезну „панаму“. Гапон не таївся передо мною, що він має стосунки з „охранним відділенням“. Але він казав: „Я такий самий Гапон, який був перд 9 января 1905 року. І до того часу я знався з охранкою, але робив це тільки для пользи робітничої справи. Я знаюся з Рачковським та Мануйловичем і дружим“.

Коли Гапон прийшов до мене і просив, щоб я обороняв його, то я запитався, хто ж стане його винуватити, а він одказав: „і праві, і ліві“. Але в розмовах з ним вже після того він сказав з певністю: „Я не боюся соціалістично-революціонерів та робочих. Я повинен берегтись тільки охранки“.

Ці слова Марголіна—то лиш гадки, не зовсім певні. Та як пригадати історію, то таке вже в Росії бувало. Так робив літ в 20 тому один жандарський генерал Судейкин, що доручав своїм агентам вбивати людей, що чимсь

йому прислужився, та на далі він од їх боявся чого-небудь.

Наказ селян п'яти сіл послам до державної думи.

В газеті „Отголоски Життя“ надруковано ось який наказ:

Ми, селяне з п'яти сіл (двох волостей) полтавської та кінської губернії, зібравшись під перший день мая на могилі великого нашого борця Тараса Шевченка. Ми довго борювали про наше безмірно злиденне життя і думали, що саме могло би визволити нас від того лиха, що нас посіло. Думали ми також про те, що може зробити для нас державна дума—той перший здобуток народу. Нашу думку ми викладаємо перед вами, нашими обранцями.

Державна дума, що зібралась в той час, коли свистіли кулі та нагайки, коли грюкотять гармати та кулемети, плачуть і несамовито кричать ті, кого б'ють та насилують, повинна рішити багато дуже важких справ, які відоб'ються не тільки на нашій долі, а й на долі наших нащадків.

Ви, наші обранці, також знаєте, які то хороші були вибори в першу державну думу. Ті, що були на вірні, оповідають, що такого страхіття, що в нас ділося (та й діється досі), вони не знали і од найлютіших ворогів, в чужій стороні.

Скрізь був воєнний стан, скрізь всякого, хто наважувався сказати чесне слово, закидали у тюрму, бігли або засидали у Сибір. Обіцянки в маніфесті 17 жовтня дати волю слову, зборів, незайманість особи не справдилися. Всі затіялися. Всяке з пекучою ненавистю на час замовкло, прислухавшись до стогону вітчизни, яку катують і яка залита кров'ю.

І ото під таку годину були ви обрані народом і серед нас, через ненависть до уряду, єсть багато правдивих борців за людське щастя. Але ви пам'ятайте, що ви обрані випадком, що десятки тисяч крапих борців народних, з яких багатьох обрано б, коли б вибори були вільні і правильні—сиділи і сидять по тюрмах, у Сибіру. Ви повинні це згадати і знати, що не ви маєте збудувати новий лад для народу: це можуть зробити тільки правильно і вільно обрані люди.

А на вас тяжить інша, велика повинність перед нашою замученою, пологою кров'ю вітчизною. Ви повинні визволити в першу голову всіх наших борців за народ, яких вороги нечужованими способами катували, гноїли по тюрмах та каторгах. Ви повинні на віки викинути всіх тих, що пролили ріки народної крові, що, як лютий ворог, душать і роздирає біду вітчизну. Ви повинні зробити наперед одвічальними всіх тих, що мають хоч найменшу владу над народом, щоб кожен з них здригався перед народним гнівом.

От як ми розуміємо ваш великий обов'язок в першій думі. А загоїти на віки народні рани, влаштувати для народу щасливе, ясне вільне життя повинні не ви, а ті, кого народ до того обере вільно.

Тільки установча рада, вибрана всіми людьми Російської держави вселюдним, рівним, простим і таємним голосуванням, що мають не менш 10

літ, без ріжниць полу, народности та віри,—зможе дати народові повну волю. Тільки ця рада може скасувати приватну власність на землю і віддати землю тим, що коло неї працюють, всім нарівно.

Ваш обов'язок—помогти нам добути повну владу для народу. За цю справу повинні скласти життя, як того буде треба, і ми, і ви.

Цей наказ вислано 2 мая до Петербургу.

Дрібнички.

Ігумени та братія.

„Що ігуменові можна—те братії зась“—таку од віку науку чули ми від усяких „ігуменів“—тих сильних міра сего, що стояли на чолі життя. „Братії“—простим людям—увесь тягар життя: слухнянство, покірливість, бідність, под'яршене животіння; ім—ігуменам—усі привади його: сила, влада, достатки й місце на покуті. І сидючи на йому, ситі й одгодовані, вони ще й постогнуть, що який-то, мовляв, тягар незносимий упав на наші слабі плечі!...

Одно слово—
Як то тяжко той насущний
Люде заробляють!

скажеш словами Шевченка, на їхне бідування дваячесь.

Багато оборонців знаходить такий лад, найбільш між іми „ігуменів“ буває—усякого чину й звання „ігуменів“, бо кому ж із їх охота позбутися місця на покуті й поспунитись на край стола, куди може й страва не доходить, а як і доходить, то сами за себе недогрозить? Певна річ, „ігумени“ горюють за старий лад.

До „ігуменів“ прилучився оце свіжо ще й цілий мітрополіт—настоящий, не фігуральний мітрополіт. Петербурзький владика святий, Антоній, як подає „Наша Життя“, обстоював завзято кару на горло, а коли йому нагадало про „не уой“, то найвищий заступник християнської любови не засоромився й відповів, що заповідь що не про уряд російський писано.

З практики ми це вже давно знаємо, що всякі заповіді не про уряд писано. Бо за що звичайні собі сиріх людей на смерть карано, за те ж саме вельможних злочинців великими й багатими милостями звискувано; що маленькому грішникові життя коштувало, те великому надгороди приносило. Тільки ми з наївности своєї думали, що такий лад все-таки мійби трохи проти заповідів іде та проти науки Христової. Але мітрополіт Антоній і останню мрію нашу розпоршив, бо виявив, що заповіді не про уряд наш писано, а тільки про нас, простих людей, сирому та голоту. Він освятив давню практику авторитетом Божим і тепер ми вже знаємо, що це Божа установка: „що ігуменові можна—те братії зась“.

Хвала ж за це його високопреосвященству, вірному єноборникові генерала Трепова та інших „ігуменів“.
Сергій Єфремов.

Державна Дума.

Вчора ми сповіщали, що державна дума прийняла вироблену комісією відповідь Цареві на його тронну промову.

У схимника.

Був гарний весняний ранок. Кучеряві манастирські акації цвіли саме і і пахла страх як. Гули джолоди, щебетало птаство. З-за перкви сонечко гріло. Зелена травиця. Стежечки бігли. Сюди й туди вештались люди, хто в церкву, хто до схимника.

У прихожий у схимника було вже їх повно. Дожидали... Де-які сиділи собі на диванчику—раділись, „як доступати до його“. Де-які стояли та зітхали—гріхи згадували. Діаок один з хрестом на грудях тикав пальцем на страшний суд, що висів на стіні. Странник якийсь, чубатий, з бубновим тузом на драмному, сирому халаті, читав йому гріхи на відпущі. Дівчина одна, біленька, в личкаст, придив явсь до ангела з вусянками, що роздубав кадильницю на другій картині. Чоловік якийсь, з люлькою в кешені, до другого ангела правдивлявсь, що заплющивши очі, на небо показував чоловічків якомусь з підбитим оком. У куточку коло дверей стояла бабуся, боса, в керсетині порваній. Бабуся підирала рукою біду зморжену щок і хлипає, так жалібно хлипає, слези, як горох, котяться у неї.

Одчиняються двері. Увходить чернець з рудою борідкою. Очі такі сердиті у його.

— А ну, ви!—гукнув чернець.

Усі зворушилися, повернулись до його.

— Увходьте!—показує на однинені двері,—та не проходите... з краю стійте.

Одвашлюються, хусточками втираються...

— Не шуми, мужик!—гукнув знов.

Останнє засідання думи, коли було прийнято відповідь, ось як списує власний кореспондент „Кіевск. Зари“.

Було три години ночі під 5-те мая, коли посол Набоков почав читати викінчену вже відповідь на тронну промову. Коли він скінчив читання, на трибуну вийшов професор Л. І. Петражицький і палким словом звернувся до палати, закликаючи її однодушно прийняти відповідь, бо тоді вона матиме більшу вагу в очах Царя та народу. Він прохає тих послів, що вносили поправки та їх не прийнято, погодитись на тому й голосувати за відповідь одностайно, пам'ятаючи величезну вагу хвилі. „Багато серед не прийнятих поправок є таких, що справді мають велику вагу, й їх візьмуть під розвагу тоді, коли дума буде виробляти ті закони, яких воли доторкаються. Коли хто думає проти одностайного прийняття, то се означає, що такий чоловік має одну тільки ціль—нашкодити спільній справі“, але промовець не думає, щоб такого хотів Хтось.

Граф Гейден—представник „правих“—забірає голос. Настрій палати стає дуже напружений.

Пристаючи до думки професора Петражицького що до ваги одностайного прийняття відповіді, і цілком поділяючи велику частину її, граф Гейден все-ж вважає неможливим погодитись з нею, але ж і проти неї не буде повставати і через те, каже: „ми не будемо голосувати і вийдемо звідси“.

Услід Гейдену покидають залу октябристи: Стахович, князі Волконський та Гаварин, Ярцев та відомий Єрмогін. Зліва потіну шикати і пласкають в долони, але їх зараз синяє давником предісатель. Настає урочиста тиша.

Муромцев спокійно виконує кожне слово: „Хто за відповідь—хай сидить, хто проти відповіді—хай встане!“

Усі посли сидять на місці.

Предісатель заявляє: „відповідь прийнято одностайно“.

Бура оплесків. Посла, присуття публіка, кореспонденти підводяться з місць й голосними викриками „Браво!“ та гучними оплесками вітають історичну хвилю.

Муромцев сповіщає, що про одностайне прийняття відповіді буде зраз повідомлено Царю і буде попрошено авдієнції для того, щоб подати відповідь.

Засідання державної думи червено до понеділка.

Посли розходяться о пів до четвертої години ранку на 5-те квітня і ведуть жваву бесіду з приводу поводження октябристів, надто ж про графа Гейдена, котрий йшов у згоді з думою, коли читалась кожна стаття відповіді, а тепер чомусь розманувся.

Промова посла Родичева.

По аємо промову посла Родичева, виголошену ним у відповідь послові Стаховичу, котрий закликав думу висловити у відповіді Цареві свій осуд політичних вбивств.

„Я захоплений промовою попереднього оратора і цілком поділяю його сердечні поривання, його благородні слова любови. Я не можу тільки поділяти його сердечного поривання щодо політики. Як би тут була кафедра за-для проповідей,—церковна кафедра, то та

Люде вклонились йому.

Отець схимник позирнув якоь з утomoю на їх, позирнув на росіт'юго черця, зітхнув, далі перехресивсь, гукнув: „кажіть за мною!“ і почав: „Сповідуй... Господу Богу... Не говори, свиното!—чутесь з прихожий голос якогось черця.

— „І Пречистій... Його Матері... і всім святим.

— Та свиното!.. Іху!—чутелься.

— „І тобі, отче...—чита схимник.

Перечитає, сів на стійці між поставцем і столом, та:

— Ну, тепер, каже, до мене підходьте по одному.

Підходять люде, прихилившись до його, шепочуть свої гріхи йому.

Схимник хрестить їх: — Прощаю і розрішаю,—каже.

Лізує руку цілувати. Отець схимник кому дасть, а кому й ні.

Рвоне її, насунить брови кудлаті.

— Не треба!—крикне.

— Бач,—шепочуть люде,—зна, хто й достоїн чого!

Далі отець схимник обмочує пальці в блюдечковій, витягає не дивлячись, листа „благословення“ з купки,—тому з сії, тому з тії, кому з-під столу.

— Бач,—знов шепочуть люде,—зна, хто й „благословення“ достоїн якого!

Далі отець схимник показує—спершу головою, потім рукою—на купку грошенят.

Ось підходить і бабуся боса—та, що плакала в прихожий. Упала на коліна перед ним, б'є поклони та так шпир, з повагом.

Отець схимник попередником її тип-тип по голові.

— Швидче, каже, швидче!

Встає бабуся, щось казати хоче

промова що ми отут чули, була б до речі; але ж ми законодавці, і коли ми бачимо щоденні вбивства з одного й з другого боку, ми повинні спитати у себе: чи треба нам виступати зі словом морального осуду сих убивств? Наш обов'язок вказати, через що такі з'явля стали можливими Тут одверто говорилось про злочинства. Справді, навколо нас чинилося багато смертних кар. Вони були. Але суду не було: людей карали смертю без суду. Тепера нас закликають, щоб ми висловили свій осуд і з приводу вбивств, що чинить друга сторона. Чи слід нам справді робити се? Коли ми зробимо се, то можемо поставити собі ще й отакий запит: а чи не закінчить нас також завтра, щоб ми висловили осуд із приводу, хоч би казковрадства? Багато є чого такого, що засудує на осуд, та робити се тут зовсім не доречі. Але цілком до речі осуджувати той стан річей, той порядок, коли людей карають на смерть без суду. Як би представники того режима, з котрим боролися і через котрий виникали злочинства, були певні в тому, що вони не винуваті, вони б оддали злочинців на суд присяжних. Суд присяжних засідателів строгий і він тяжко покарає кожного, хто на його думку справді є злочинець. Той день, коли він буде знати, що немає таких вбивств, котрі б залилися нероскритими, настає тільки тоді, коли ми будемо знати, що немає таких злочинців вчинків, що залилися б у схованці. Що ж ми тепера бачимо? Тепер ми щодня читаємо про злочинства, що чинять особи, які сидять на найвищих урдах, а чи всі ж вони пригниту до одвічальности? Ні, особи, що закладали себе на очах всього громадянства, держали в своїх руках й надали керму влади. Орловський посол краще усіх знає, про кого я говорю. Ми, панове, не посередники між Царем та народом. Ми—представники народу перед Царем. На нас упаде одвічальність, коли повторяться те, про що казав орловський посол. Ми повинні розплющеними очима глянути й говорити правду, яка б вона за тяжка не була. Повинні виставляти правду вагою!.. Росія пережила такі часи, яких не переживала з часів Батия.

Треба, щоб сьому настав кінець. Спільними силами, укуші з народом, представнича влада повинна взятись й насадити в краю правду й приняти вбивства. Тоді ті, що нудяться зараз по тюрмах, дадуть вам цілу низку таких громадських робітників, що здатні до саможертви, бо до тюрм їх привела саможертва. (Оплески). Серед людей, що стоять зараз близько до влади, ми мало бачимо здібних до саможертви. Не їхній голос зраз луняє владно: він глушиться гадючим шипінням людей, котрі нашіптють Цареві на вухо, схилившись йому напелчій. Й наслідком того шипіння було те, що він вкрив усю російську землю кров'ю.

Се шипіння нагадує стару відьму, що пролетіла над краєм і наслала на його загибель, і скрізь, де тільки капає її кривавий піт, кожна крапля оберталася в хоробу, в смороз, в чуму. Народ одкрив свої обійми Цареві! Дуже довго папувала у нас сваволя. Нам довго й завзято треба боротися, щоб зніщити ту гіркість душевну, що набіралася цілими роками. Найвища власть

має змогу взяти зараз до своїх рук долю краю і укуші з руським народом стати до роботи взятись до оновлення Росії. Тільки тоді б запанував мир і спокій. Зовсім не так роблять ті, котрі повинні б виявити готовість працювати на користь Росії! Ось які умови для вашої громадської діяльності за-для непохитного встановлення права, справедливости й свободи. Ми покладемо усі наші сили на се біло, але ж ми покладемо їх також й на боротьбу з пануючою до сього часу сваволею та насиллям. Нічого другого ми сказати не можемо. Ось через віщо, мені здається, не час тепер робити моральні осуди: наше діло вказати на сучасні політичні умови. В нашій адресі вказівки такі пороблено. Сими вказівками ми скинемо з себе одвічальність за злочинства, що коються навколо нас з того часу, коли наша зава буде передана до найвищої влади. Ми за кров, за слези та за злочинства не будемо вже винуваті і хай найвища власть вирішить: чи тягнись і надалі старому насилляту, що повстає в боротьбі за царство правди. Тільки за це царство ми будемо боротись, одному тільки сьому царству ми заприсяжимося.“ (Шаленні оплески).

Залигання Столипіну.

В понеділок міністри внутрішніх справ Столипіну доведеться давати думі відповідь на запитання депутатів з приводу погрому в Вологді. (К. З.).

Розпуск думи.

В Петербурзі серед громадянства панує дуже трівожний настрій що до найближчих подій. Сподіваються, що швидко виникне боротьба з урядом та державною радою, особливо вважачи на відношення державної ради до амністії. Хоч державна рада й каже, що хоче йти поруч з державною думою, в згоді з нею, але робить все як раз навпаки того, що постановляє дума.

Переказують також, що в вищих сферах страшенно обурені на думу, особливо за те, що вона не згодилась на поправку Стаховича і одкинула пропозицію Бочарова виявити в відповіді на тронну промову вірнопідданчі почуття.

Через все це в Петербурзі гадають, що нічого не буде дивного, коли в найближчому часі дума розпустять.

Взагалі вже в ночі проти шостого повинно виявитися, що думає робити бюрократія. (К. З.).

Настрій думи.

Загальне вражіння од дебатів з приводу відповіді на тронну промову таке: „дума дуже умірована; трудовики помирилися з адресою думи, з її тоном; вони дуже здоволені, що вдалося встановити туди домагання одібрати церковні землі. Представники соціал-демократів спочатку думали було різко виступити проти адреси, заявити, що вони не хотять ніякої відповіді, який би не був її зміст, але потім одмовилися од цього і не брали участі в балотировці. Взагалі, соціал-демократів в думі зараз дуже мало, сил у їх немає і не поміти.“

З того, що в адресі нема ніяких вірнопідданчих заяв, подяки й привітань, можна бачити, що дума готова

горе: ні попоїсти, ні вдятись було... — Не розсуджати!—знов крикнув отець схимник,—Богу молитесь треба, мовлібні наняти!

Отець схимник поліз по листа. Бабуся три копійки —на купку йому.

Узяла листочок од його, згортає. Схимник на грошенята показує її.

— Спасибі, батюшко,—бабуся йому,—у мене є трішечки,—позичили люді.

— Та ні,—схимник їй,—кляла сюди? Видибала бабуся на двір, схилилась на липу, та:

— Силу мій, силу...—плаче.

Підходить до неї странник з бубновим тузом, простягає руку до листа.

— А ну, що тут?—каже.

Розгортає.

— „Душоюспасительне слово до православних християн,—чита.— О, рід людський!—чита далі,—який великий, який страшний гріх заміряється на доброго ближнього! Це гріх не простий ні на тім світі, ні на сім. Це скрежетанє зубове, це гісна огненна!“

— Боже мій,—плаче бабуся,—та хоч би ж хоч йому, синочкові моему, їсточки було що. Хоч би ж хоч не сам хліб той, сухий тої.

— „Що Бог дав тобі, тим і задовольняйся. Це його свята воля. Він, святий зна, кому яку...—чита далі бубновий туз.

— О, рятуйте ж мене! О, що ж робить мені? О синочку мій!—аж руки бабуся лама.

— Ну, чого розквасила губи?—обзивається чернець з прихожий.—Молиться йди. Он уже на малібні пишуться!

Подибала бабуся.

Гув великий давн... А. Тесленко.

люде вклонились йому.

Отець схимник позирнув якоь з утomoю на їх, позирнув на росіт'юго черця, зітхнув, далі перехресивсь, гукнув: „кажіть за мною!“ і почав: „Сповідуй... Господу Богу... Не говори, свиното!—чутесь з прихожий голос якогось черця.

— „І Пречистій... Його Матері... і всім святим.

— Та свиното!.. Іху!—чутелься.

— „І тобі, отче...—чита схимник.

Перечитає, сів на стійці між поставцем і столом, та:

— Ну, тепер, каже, до мене підходьте по одному.

Підходять люде, прихилившись до його, шепочуть свої гріхи йому.

Схимник хрестить їх: — Прощаю і розрішаю,—каже.

Лізує руку цілувати. Отець схимник кому дасть, а кому й ні.

Рвоне її, насунить брови кудлаті.

— Не треба!—крикне.

— Бач,—шепочуть люде,—зна, хто й достоїн чого!

Далі отець схимник обмочує пальці в блюдечковій, витягає не дивлячись, листа „благословення“ з купки,—тому з сії, тому з тії, кому з-під столу.

— Бач,—знов шепочуть люде,—зна, хто й „благословення“ достоїн якого!

Далі отець схимник показує—спершу головою, потім рукою—на купку грошенят.

Ось підходить і бабуся боса—та, що плакала в прихожий. Упала на коліна перед ним, б'є поклони та так шпир, з повагом.

Отець схимник попередником її тип-тип по голові.

— Швидче, каже, швидче!

Встає бабуся, щось казати хоче

промова що ми отут чули, була б до речі; але ж ми законодавці, і коли ми бачимо щоденні вбивства з одного й з другого боку, ми повинні спитати у себе: чи треба нам виступати зі словом морального осуду сих убивств? Наш обов'язок вказати, через що такі з'явля стали можливими Тут одверто говорилось про злочинства. Справді, навколо нас чинилося багато смертних кар. Вони були. Але суду не було: людей карали смертю без суду. Тепера нас закликають, щоб ми висловили свій осуд і з приводу вбивств, що чинить друга сторона. Чи слід нам справді робити се? Коли ми зробимо се, то можемо поставити собі ще й отакий запит: а чи не закінчить нас також завтра, щоб ми висловили осуд із приводу, хоч би казковрадства? Багато є чого такого, що засудує на осуд, та робити се тут зовсім не доречі. Але цілком до речі осуджувати той стан річей, той порядок, коли людей карають на смерть без суду. Як би представники того режима, з котрим боролися і через котрий виникали злочинства, були певні в тому, що вони не винуваті, вони б оддали злочинців на суд присяжних. Суд присяжних засідателів строгий і він тяжко покарає кожного, хто на його думку справді є злочинець. Той день, коли він буде знати, що немає таких вбивств, котрі б залилися нероскритими, настає тільки тоді, коли ми будемо знати, що немає таких злочинців вчинків, що залилися б у схованці. Що ж ми тепера бачимо? Тепер ми щодня читаємо про злочинства, що чинять особи, які сидять на найвищих урдах, а чи всі ж вони пригниту до одвічальности? Ні, особи, що закладали себе на очах всього громадянства, держали в своїх руках й надали керму влади. Орловський посол краще усіх знає, про кого я говорю. Ми, панове, не посередники між Царем та народом. Ми—представники народу перед Царем. На нас упаде одвічальність, коли повторяться те, про що казав орловський посол. Ми повинні розплющеними очима глянути й говорити правду, яка б вона за тяжка не була. Повинні виставляти правду вагою!.. Росія пережила такі часи, яких не переживала з часів Батия.

Треба, щоб сьому настав кінець. Спільними силами, укуші з народом, представнича влада повинна взятись й насадити в краю правду й приняти вбивства. Тоді ті, що нудяться зараз по тюрмах, дадуть вам цілу низку таких громадських робітників, що здатні до саможертви, бо до тюрм їх привела саможертва. (Оплески). Серед людей, що стоять зараз близько до влади, ми мало бачимо здібних до саможертви. Не їхній голос зраз луняє владно: він глушиться гадючим шипінням людей, котрі нашіптють Цареві на вухо, схилившись йому напелчій. Й наслідком того шипіння було те, що він вкрив усю російську землю кров'ю.

Се шипіння нагадує стару відьму, що пролетіла над краєм і наслала на його загибель, і скрізь, де тільки капає її кривавий піт, кожна крапля оберталася в хоробу, в смороз, в чуму. Народ одкрив свої обійми Цареві! Дуже довго папувала у нас сваволя. Нам довго й завзято треба боротися, щоб зніщити ту гіркість душевну, що набіралася цілими роками. Найвища власть

має змогу взяти зараз до своїх рук долю краю і укуші з руським народом стати до роботи взятись до оновлення Росії. Тільки тоді б запанував мир і спокій. Зовсім не так роблять ті, котрі повинні б виявити готовість працювати на користь Росії! Ось які умови для вашої громадської діяльності за-для непохитного встановлення права, справедливости й свободи. Ми покладемо усі наші сили на се біло, але ж ми покладемо їх також й на боротьбу з пануючою до сього часу сваволею та насиллям. Нічого другого ми сказати не можемо. Ось через віщо, мені здається, не час тепер робити моральні осуди: наше діло вказати на сучасні політичні умови. В нашій адресі вказівки такі пороблено. Сими вказівками ми скинемо з себе одвічальність за злочинства, що коються навколо нас з того часу, коли наша зава буде передана до найвищої влади. Ми за кров, за слези та за злочинства не будемо вже винуваті і хай найвища власть вирішить: чи тягнись і надалі старому насилляту, що повстає в боротьбі за царство правди. Тільки за це царство ми будемо борот

іти на боротьбу. Ця готовність уже й виявляється в постановках думи:

- 1) фактично присвоїти собі всі права парламенту і здійснити їх;
  - 2) вмішатися в права корони, домагаючися в адресі широких реформ в армії й флоті;
  - 3) не рахуватися зовсім з основними законами, цитати, мов їх і нема.
- Міністерство ж все мовчить, хоч в думі й буває, й слухає її постанови. Це дуже тривожна ознака і робить погане враження. Вона показує, що „там“ рішено не дуже вважати за думу, а значить готові до боротьби.

Амністія.

„XX вік“ переказує, що у Столипіна була нарада губернаторів про амністію. Більшість голосів висловила за те, щоб помиловати тільки тих засланців в Сибір та інші місця, проти кого не можна було почати судового діла, бо бракувало доказів, що вони дійсно винуваті, але кого адміністрація вважала небезпечними для порядку і через те вислала своєю властью. Та з їх цих не всіх можна увільнити на думку більшості, а тих тільки, за кого губернатор дасть прихильний одзвін.

> **Україні в комісії.** В склад комісії, що виробляла відповідь Цареві на його тронну промову, виходило 9 послів від України, а саме: Муханов (Чернігів), Шепкін (Одеса), Френкель (Київ. губ.), Вей (Подол. губ.), Рижков (Катеринослав), Локоть (Чернігів), Назаренко (Харків. губ.), Шемет (Полтав. губ.), Шефтель (Катеринослав).

> **Муромцев у Царя.** Муромцева закликано на 6 квітня до Высочайшого свіданку. Сподівається на авдієнцію. Сьогодні має бути піднесена Цареві адреса державної думи.

Спростовання помилки. В № 101 „Громадської Думки“, в статі нашого кореспондента з Петербургу (другий бік, перша шпальта), через друкарську помилку пропущено, що слова: „Хвіба ж милость потрібна тим, кого без всякої вини відірвали від рідної землі“ і т. д. до кінця абзаца—належать слові Семьонову.

Державна рада.

Відповідь державної ради на тронну промову.

Державна рада прийняла проект відповіді, вироблений комісією з деякими відмінностями і додатками. А саме:— (в надрукованому в 103 числі проекту) після слів: „дякує за ласкаве привітання слово Ваше“ додано: „і за здійснення заступництва від народу, через яке Росія прилучилася до правних держав“.

Після слів: „поєднуються в спільних змаганнях“ додали: „завести в Росії лад і внутрішній мир“ (далі вже говориться про освіту).

Після слів: „для поліпшення добробуту всіх верств людськості“ додано: „а надто численного селянства“.

Перед словами: „коли дати право порядкувати собою тим місцевостям...“ і т. д. додано: „коли дати розвинути засади самоуправління“.

До фрази: „через те повстання з'єднана, добре впорядкована“ і т. д. додано „постане свідомо з'єднана“.

Після слів: „на славу й Царям“ додано і „на щастя усіх вільних громадян російської держави“.

Після слів: „віддати на Вашу Царську ласку долю тих людей, котрі хотіли як найшвидше здобути ту жадану волю“ додано: „або в боротьбі за охорону лад“.

Після слів: „переступити межі поставлені законом“ додано: „але не привели до сих злочинів людей нерозвинених і слабих“.

Інше все зосталося, як було в проекті.

3 російського життя.

— **Годі морочити людей.** Як відомо, князь Мещерський, славнозвісний реакціонер, років кілька назад почав видавати журнал для народу: „Дружескія Рѣчи“, по дуже низькій ціні. Газета всіма способами росповсюджувалася поліцією та адміністрацією. Взагалі уряд всіма силами піддержував цю газету. Що-року в поміч ки. Мещерському одшукалося 200 тисяч карбованців. Тепер, як в казні грошей стало мало, а князь і його „Дружескія рѣчи“ помагають мало, новий уряд звелів одібрати касушку поміч. Князь лишився на власні сили. А як бачити, що вже в казні щого не покуршиш і грошей не потягнеш за вірну службу, то він і зовсім перестав видання і передав його комусь іншому, більше щирому оборонцеві „основ“.

— **Чорносотенці протестують.** Газета „Дума“ подає цікаві телеграми з Вологди і інших місць—од „союза рускаго народа“, „общества русских людей“ і т. и.; в цих телеграмах „колінопреклонено умоляють не допускати такого ганебного вчинку, як амністія“. Кореунське „общество русских людей“ послало Горемікину телеграму, що коли буде видано амністію і вийде закон про однію кару на горло, якіми ображаються патріотичні почуття,

вони зроблять погром.

— Департамент поліції задовольняє прохання панів з півдня Росії дозволити купити зброю для власної найнятої сторожі. Департамент вваж на увагу тривожний настрій, що охопив зараз селян. Разом з тим „союз рускаго народа“ дозволено закласти „бовеу дружини“ числом в 3000 чоловік. (К. З.).

— **Погром в Вологді.** Першого мая чорносотенці зробили страшний погром. Для цього вони поклали селян з сусідніх сіл, і намовили їх проти політичних. Як раз в народному домі „Помощь“ відбувався мітинг. Селяне напали на цей дім і підпалили його. Війська в городі не було, адміністрація почувала себе безсилою що небузд зробити з озвірілою валкою. Губернатора навіть поранено, також багато поліцейських, селянських, чиновників, взагалі інтелігентів. Є навіть вбиті. Зараз же витребували з Аронова військо. Як вияснюється потроху подробиці, погром був дуже добре організований. Стражники не давали гасити пожежі, вони навіть стріляли в дім, поранили одного, і вбили дівчинку. Ранено всього 28 чоловік. Прокурор спочатку телеграфував міністрові справедливості, що погром викликали самі селяни, домагаючися силою закрити в цей день крамничі і стріляючи по тих, хто не давав цього робити. Але коли політичні потребували од прокурора назвати фамилії тих селянських, хто це робив, так він заявив, що має певні відомості, що це робили не селяни. Таким робом він сам мусів признати себе не правим. Група гласних думи послала зараз же члену думи од вологодської губернії Кудрявому телеграму з проханням довести до відомості державної думи про погром і добитися, щоб забрали з города жандарів, які головне цей погром і організували.

Сильні також послали в державну думу телеграму, що погром зроблено жандармами.

В городі всі страшенно тривожно настроєні. Чорносотенці нахваляються, що ще новий погром зроблять, вказують навіть і день: коли хотівуть вбитих—шостою мая. (Р. С.).

— **Де-що про Шванебаха.** Коли новий член міністерської ради Шванебах був управлінням міністерством хліборобства, державний контролер хотів підняти проти його обвинувачення в тому, що він розтратав казенні гроші і взагалі надуживав своєю властью. Та те минулося. Тепер же самого Шванебаха назначають не чим іншим, як державним контролером. Хто ж тепер його контролюватиме?

(Страна).

— **Безробітні телеграфні чиновники.** яких виклинуто було зі служби за телеграфну забастовку, звернулися до парламентської групи „праці“ з проханням: „Ми, телеграфні чиновники, що сидимо зараз без роботи, постраждали за те, що брали дуже діяльну участь в революційному рухові. Осв вже шостий місяць сидимо ми без роботи, без грошей, нам ні з чого жити. Звертаємося до вас, парламентської групи праці, просимо не забути за нас; просимо добитися, щоб амністія торкнулася і нас, щоб і ми дістали знову права. Ми покладаємося на парламентську групу праці, як на найбільше енергічну; вона найближча нам по своїм політичним інтересам“.

— **Як митрополіт розуміє заповідь „не убій“.** Митрополіт Антоній, член державної ради, розмовляючи з кимсь з політичних, висловлюючи, що заповідь „не убій“ не можна прикладати до російського уряду; що ця заповідь видана для звичайних смертних. Церква нічого не може мати проти кару на смерть, аби вона була по закону. На його ж думку кару на смерть не можна одніяти, вона тепер ще потрібна. (Н. Ж.).

3 українського життя.

— **Лубенська городська дума** багато грошей тратить на поліцію та на військо, що від чогось береже город. Її військо асигновано було 1500 карбованців, а отримано вже 2500 карбованців. В засіданні 26 апріля доложено було в думському засіданні про цю перетрачену тисячу карбованців та й гласні згодилися зараз же повернути ці гроші з запасного капіталу. Окрім того в тому ж засіданні, слухаючися губернаторського наказу, дума постановила видати з того ж запасного капіталу 500 карбованців на зброю поліції. І ніхто з гласних нічого не сказав проти того, ніби так і годиться, щоб так багато городських грошей йшло на поліцію та на військо. (Власн. кор.).

— **„Чорний ворон“ вилетів.** Кільки часу лякали Одесу люди, що називали себе „чорними воронами“ і казали, ніби вони анархисти. Являлися вони в контори або до людей, про яких знали, що в їх є гроші, і, лякаючи революцерами та бомбами, примушували людей давати їм гроші. Страшу вели-

кого нагнали були вони на людей; але врешті двох із їх піймано: Ароновича і Биха. Цей був отаманом і їх мали судити військовим судом. 1-го мая мусив відбутися суд, а 29 апріля Бих утік із тюрми. Якось це дуже дивно сталося: варту біля його велику поставлено і так уже пильнували, щоб він не втік, і от же втік, та ще хоч би вночі, а то серед білого дня. І варту не спіє стояти, а одначе не допильнували.

Дивна дуже річ!

Таким чином суджено самого Ароновича за те, ніби вони належали до таємного товариства, що мало на меті зруйнувати державний лад і вживали за-для цього бомби. Ароновича при-суджено в каторгу на 3 роки і 4 місяці. (Вол. і О. Н.).

— **Наука послові.** В газеті „Подольський Край“ пишуть:

„Це було в Балті в страстну п'ятницю. Посла в державну думу Іллу Кучеренку губернатор закликав прийти в Жмеринку 20 апріля. Посол був дуже вбогий і не мав за що поїхати. Він пішов до мирового посередника 2-го участка...“

— Я до вашого високородія за ділом...

Його високородіє з горда глянуло і сказало:

— А ти знаєш, який сьогодні день? Сьогодні благоденствіє християне йдуть до церкви, а не за ділами. Розумієш?

— Та я, ваше високородіє, ходив до плащаниці та й зайшов до вас за ділом. Мене вибрано послом у думу, але я не маю грошей, щоб їхати, а губернатор прислав папер, щоб прийти у Жмеринку. Не знаю, що й робити.

Посередник відразу одніється: такий став добрий, привітний. Просить посла посидіти, випити чашку чаю... За чаєм посередник поясняє послові, що то єсть посол і що він мусить у думі робити.

— Посол, це така особа, що ніхто не сміє його займати. Посол не може приставати ні до яких партій, що йдуть проти уряду (правительства)... І багато ще говорив послові посередник, потім поблагословив його іконою і сказав, що скляче сход, щоб зібрати грошей йому на дорогу.

Тоді посередник повів посла до священика. Священик одправив молебні і в церкві перед хрестом та евангелією заставив посла зарисятися...

Посол Ілля Кучеренко заприсягся, що він ні за що не пристане ні до яких протирядових партій, а слухатиметься чиновників та оборонитиме царя й рідний край.

Знову посла поблагословили іконою і тоді вже пустили.

На сході зібрано 50 карбованців і посол Ілля Кучеренко поїхав слухатися чиновників та разом із ними обороняти царя й рідний край“.

Посол у державну думу од Катеринославщини.

Бабенко Лев, селянин 26 років. Скінчив сільську школу, потім Гидичівський ремісничу (в якій попечителем був покойн. проф. Каршев). Військову службу одбував у Севастопольській флоті. Вийшовши з служби, жив у своїм селі Лукашовій одлександровського повіту, ковалював на тутешній заводі.

Політичними поглядами він лівіший за констит.-демокр. і пересвідчений українець. В своїм селі селяне його люблять і вважають за розумну людину. Виравом любови були й ті проводи, які зробили йому селяне.

На провадох багато селян казали про своє гірке життя і прохали посла енергічно обстоювати права селян. Між иними промоваи найбільше принала селянам до душі промова студента-селянина Дроботенка. Він, розказавши про гірке життя селянське, скінчив так: годі же селянам бути слухняними ягнятами, пора вже скинути ярмо, що нади на нас пани та уряд, пора бути всім рівними, хай царствує вільність, рівність і братерство.

Д. Рибалка своєю промовою вшанував борців за волю. Потім говорив українською мовою фершал Карлаш, нагадавши селянам про кривду, яка панує у нас, він просив посла стояти за те, щоб по українських школах дітей учено рідною мовою, а також стояти за автономію України.

Після всіх казав посол Бабенко. Подякувавши селянам за їх любов до його, він сказав, що „бажання народу для його святиня і що він з усієї сили буде обстоювати інтереси селян-українців!“ Потім попрощавшись з рідною і з односельцями, він поїхав на станцію. Багато селян проводило його аж до станції. (Власн. кор.).

За кордоном.

Нові крутіства дипломатів.

З візком, що подають закордонні, особливо німецькі, газети можна догадуватися, що кермачі заграничною по-

літикою великих держав порозуміваються проміж себе і мають на думі щось в діяти гуртом. Наприклад, з'явилася 6 червня (юня) звістка, що на 6 червня (юня) призначено вже зустріч в Шенбруні Вільгельма II, імператора германського з Франц-Іосифом австрійським. Пишуть вже також і про те, що збираються десь з'їхатися та побачитися і імператор російський та Вільгельм II. З цього уривку „Berliner Tageblatt“ каже: „Тепер вже всім відомо, що Англія прийшла з Росією до угоди в справі з Персією. Таким чином, коли Японія одіхнула Росію від південної Азії, вона всю свою силу напевне зверне супроти Костянтинополя. Можливо, що і осталия англо-турецька суперечка знялася під впливом англо-російської змови. В Шенбруні напевне обговорюватиметься, як саме трієста спілка буде поводитися з Росією. На з'їзді в Альхесірасі Росія підчепила нас в рішучу хвилину. Нахабна телеграма графа Ламсдорфа до російського заступника в Парижі виявила на весь світ, чого варта для нас російська приязнь. За це ми не дамо Росії грошей та вижимо російських підданих, хоч треба признати, що поміж їх є багато цілком неповинних людей. Але Росія, здається, зрозуміла вже,—нише далі „Berliner Tageblatt“,—що не дуже безпечно сваритися з Германією. Вже скинуто в посади Ламсдорфа, а коли і справді станеться зустріч імператорів російського та германського, і вони порозуміються особисто, тоді відносини і між сими державами можуть покращити. Одначе російські політики повинні пам'ятати, що ми не можемо задовольнитися самими словами. Як що Росія хоче провести мирну політику, вона не може обійтися без помочи Німеччини, з якою повинна шире порозумітися. Як що не так, то і зустріч імператорів не поладить ворожих міжнародних відносин“.

Так пише „Berl. Tagbl.“. Говорачи про „вищу“ міжнародну політику наших та чужоземних провадирів, треба зазначити, що німецька газета помиляється, думаючи, що російським міністрам дуже болить від того, як поводитиметься німецький уряд з російськими підданими; се їм байдуже і ця помста офіційальної Германії офіційальній Росії не досягла своєї мети. До того ж левде чи справді се було зроблено для „помсти“. Германський уряд і сам досить реакційний, з великою неприхильністю дивився він за всіма на російських емігрантів і се скористувався першою нагодою, щоб позбутися їх.

Б. Я.

У Києві.

— **Засланця.** З наказу губернатора висилаються до Вологодської губ. робіч Володимир Королев і Єлсей Гайдаренко, за те, що вмовляли 1 мая страйкувати робіч на Святошипській лінії трмвайів.

— **Нові видання.** Київський губернатор дозволив у г. Києві нові видання: Н. Стаховському щоденний часопис на українській мові „Боротьба“ і С. Богуславському сатирично-юмористичний журнал „Гром“.

— **Збори робіч.** Сьогодні, у 12 години дня, в театрі товариства грамотности на Троїцькій площі відбудуться збори робіч київських друкарень, щоб роздвинути статут їхньої спілки.

— **Збори монархистів.** Сьогодні, у 2 години дня, в помешканні городської управи відбудуться загальні збори членів київської монархичної партії.

На зборах буде докладуватися про з'їзд „русских людей“ в Москві та про біжучі справи монархичної партії.

— **За три дні до смерті.** 3 мая вмер од сухот вилучений на волю з Лук'янівської тюрми, за три дні до смерті, політичний в'язень студент київського політехникума Ліс, що був в декабрі минулого року арештований на Бибіковському бульварі; як хворий він не був висланий на північ, а лишився в Лук'янівській тюрмі.

— **Переведено до тюрми.** 3 мая переведено з Кирилівської лікарні в Лук'янівську тюрму провизора Галкіна, хворого на сухоту.

— **Курси для милосердних сестер.** 13 мая відбудуться загальні збори членів товариства за помочи працюючим інтелігентним жінкам. Хотять заснувати при товаристві курси для милосердних сестер. На курси будуть прийматися всі жінки, що скінчили гімназію.

— **Новий голова монархистів.** Замість бувшого головою київської монархичної партії М. Новикова вибрано Б. Юсефовича, що був київським цензором і чиновником для особібних доручень при генерал-губернаторові.

— **Другі вибори гласних.** Київська городська управа назначила другі вибори, щоб вибрати 19 гласних і 11 кандидатів.

Вибори будуть: 15 мая з либедьського участка, 17 мая—з старокіївського, 19 мая—з подольського, 23 мая

—з дворцового і 26 мая—з бульварного. В либедьському треба вибрати 12 гласних і 3 кандидатів, в старокіївському—1 гласного і 4 кандидатів, в подольському—4 гласних і 2 кандидатів, в дворцовому—1 гласного і 1 кандидата і в бульварному—1 гласного і 1 кандидата.

— **Поліпшення шкіл.** Міністерство доріг назначило на сей рік на поліпшення шкіл на південно-західній залізничі 71 тисячу карбованців.

Школьний комітет південно-західної залізничі на засіданню 2 і 3 мая постановив сі гроші стратити на поліпшення добробуту учителів і учнів.

— **Продаж маєтків.** 4 мая київський відділ дворянського банку продав з торгів маєтки:

- 1) Полянку, Новоградволинського повіту, маєток Д. Свешнікова, купив його брат П. Свешніков.
- 2) Степовку і Палещину, Гайсинського повіту, купив Добровольський.
- 3) Вихватині, Батського повіту, купив у Регульської лікарь Лопушанський.

Два маєтки: Безпечна, Уманського повіту, і Вистричі, Ровенського повіту, не були продані через те, що не нашлось покупців. Сі маєтки будуть продаватися в юні.

— **Забава для дітей.** Сьогодні з 3 год. дня до 9 вечора в комендантському парку коло Печерської Лаври на користь польського товариства літніх колоній буде забава танцями і музикою, для дітей і молоді.

— **Вечірні курси.** Київський губернський комітет підкування народної тверезість заснував при городських двохкласових школах вечірні курси для дорослих чоловіків і жінок. На курсах училось більше 1 1/2 тисячі людей, але сього року курси повинні закритися через те, що комітет, стративши дарма 43 тисячі грошей на видання щоденного часопису „Правдивое Слово“, не має грошей на удержання сіх курсів. 6 чутка, що з наказу петербурської адміністрації видання „Правдивое Слово“ незабаром буде зупинено через те, що ся газета зовсім не задовольняє народних інтересів.

5 мая, у 5 год. вечора, директор і инспектор народних шкіл київської губернії були на іспиті дорослих жінок, що вчилися шити на вечірніх курсах при 1 київській городській двохкласовій школі. На іспит були запрошені: жіночий кравець Климов і дві учительки рукомесл. Держало іспит 15 учениць. Всі учениці добре виповняли практичні роботи по крою і шитву і получали свідства; на великий жаль дали існувати курси для дорослих не будуть.

— **Посада учителя в єврейській школі.** На місце помершого учителя київської єврейської школи імени Бродського Бермана хотіло поступити до 100 учителів з київської та інших школьних округ і кілька скінчивших університет, але ні один з кандидатів не попав в учителя, і попечитель київської школьної округи назначив на сю посаду помішника учителя тої ж школи Кіпермана; на його ж місце переведено учителя школи Тафа.

— **Арешт.** Вночі проти 5 мая поліція робила облаву і заарештувала робочого Мижугу, якого обвинувачують в тому, що разом з трьома товаришами неділю перед тим ніш хотів ограбувати касира чавунно-литейного заводу Гретеера і Криванека.

— 5 мая у 11 год. ранку на Куренівці на цегельному заводі прала плаття міщанка Марта Ксенженко—85 років і по небережності впала в воду і втопилася. Тіло одправлено у Олександрівську лікарню.

— 5 мая у 6 год. вечора на Осівській вул. по небережності вискочила з вагону городської залізничі 12-літня дівчинка Олександра Ступницька і колесами вагона їй поломано ноги; її в дуже тяжкому стані одправлено в єврейську лікарню.

— Проти 6 мая вночі на Жиланській вул. почав стріляти з револьвера чоловік, одійти в воєнну форму, що їхав на звозику. Коли вартовий городовий нагнав злочинця на Жиланській вулиці, то виявилось, що то п'яний городовий № 577. Вартовий городовий не арештував свого п'яного товариша, а тільки сповістив про се вартового надзираателя.

Лист до редакції.

В № 67 газети „Гром. Думка“ була стаття під заголовком: „Загальні збори добродійного товариства в Петербурзі“. В цій статі, на превеликий жаль, росповідається про сумне становище повного видання „Кобзаря“. Т. Г. Шевченка. Дивно, що така поважна справа та так довго тягнеться.

Повне видання „Кобзаря“ нам тепер дуже потрібне, і тому таку млявість в діяльності „Товариства“ можна поставити йому в вину, і ця провинність зовсім не зменшується тим, що в „Товариства“ немає грошей за-для цієї справи.

Гроші будуть—і самий певний спосіб добути їх—це оголошення передплатки на видання „Кобзаря“. Передплатки знайдуться, особливо, коли й ціну на видання буде праначено не велику. В такій справі ганитися за прибутком не повинно.

Коли б лиш покрити видання на видання „Кобзаря“, треба задовольня-

тися тим, що твори Тараса Григоровича стануть багатством широкого українського громадянства. А це одно в даному разі повинно ставитись в дещо всяких прибутків з видання. Убитку бояться нема чого: я гадаю, що, зоривши великої ваги діло розповсюдження повного „Кобзаря“, „Товариство“ навіть матиме матеріальний прибуток. Оголосивши передилату та на перших порах зібравши хоч трохи грошей з передилатників, можна витратити ці гроші на видання повного „Кобзаря“, а далі вже, коли одкрито буде продаж, буде кому купувати „Кобзаря“ і буде не мало. Коли візьмемо собі на увагу простий, навіть самий маленький рахунок—одного купця на 1000 чоловік українців, то й тоді можна буде покрити видатки на видання, не менш як в 30000 прирівняти. І я певен, що не помилюсь, коли скажу наперед, що в продажі розійдеться багато більше число.

Таким чином по правді можна закінчити „Товариству“ млявість справи, за яку воно взялось.

Бажано було б почути на сторінках „Громадської Думки“ гадки ще кого з українців про необхідність оголошення передилати на повне видання „Кобзаря“, або ж про який інший спосіб порішити цю справу.

Ганчук.

Телеграми.

(Од власного кореспондента).

ПЕТЕРБУРГ. Під проводом посла Ледницького (полака) що-дня збирається спілка федералістів. Вироблено проект про права мов, який буде подано до думи, щоб вона розглянула його в першу чергу.

Вибірні члени державної ради думають не приходити на ті зібрання ради, що будуть відбуватися не прилюдно.

Міністерство справедливости квапиться виготовити проект амністії і подасть до думи проект про те, як мають одвічати чиновники перед карним судом і за шкоду од їх незаконних вчинків; також подадуть проект реформ поліції.

Ходять чутки, що по раді Трепова губернаторів просять наказати відділам партій правового порядку, монархистів та „істично-русских“ людей, щоб вони вдалися з вірнопідданцю прозвобю не давати амністії крмольникам і не касувати карн на смерт.

Чутка ця справджується, бо надходить чимало прозб та вимагань, що складені на один кшталт.

В духовній академії викрили велику вкрадену грошей. До цього діла наче б принадлежить ректор Сергій.

Тим що увилено агентів і не задовольнено давніх вимог, що були вказані в петиції, мітинг служачих на залізниці ухвалив оголосити забастовку, особливо коли не буде 6 мая амністії.

Спілка автономістів має в думі поки що 150 голосів; придучаються до спілки ще послі.

С.-П. Т. А.

7-го травня.

ПЕТЕРБУРГ, 5 мая. Міністерство народньої освіти думає, коли буде дана амністії, поширити її і на учеників, яких сього року виключено з ріжних шкіл через політичні події. В сій справі педагогічні ради мусимуть сами рішати, кого з уволених можна прийняти знову.

БЕРДІАНСЬК, 5 мая. Вибори голови в новій думі одстрочені, бо город має довгі і що-року в нього не стає більш як 50.000 карб.

КАТЕРИНОСЛАВ, 5 мая. Народні учители катеринославської губ. послали члену державної думи Рязкову телеграму, в якій прохают вказати думі на долю учителів, що через розрухе засталися без должности.

КАТЕРИНБУГ, 5 мая. Тутешня старовіська громада послала державній думі привітання і каже, що віре, що народні заступники заведуть повну волю віри.

ПЕТЕРБУРГ, 5 мая. В Солянму Городку відбулися люди жіночі збори під проводом лікарки Маргулієс, збори скликали петербурські жіночі товариства, щоб рішати, як добити повної жіночої рівноправности. Одна жінка прочитала справоздання про жіночий вивольний рух від часів крещавства. На мітингу були делегатки (виборні) від Фінляндії і Польщі; їх привітали гучними оплесками.

МОСКВА, 5 мая. Постановлено, що загально-російський дворянський з'їзд, що мав бути 21 мая в Москві, відбудеться в Петербурзі.

Московський центральний комітет конст.-демократичної партії заведе агітаційну комісію, яка агітуватиме між народом, добродійну, і редакційно-видавничу комісію і одкриває приступний для всіх політичний клуб.

Московський градоначальник арештував адміністративно багато людей, що підбурювали інших до страйку і силою спіявали роботу.

ВЛАДИВОСТОК, 5 мая. (Офіційно).

В „Русских Відомостях“ надруковано, що арештованих у Владивостокі начальників служб Усурійської залізниці по приказу генерала Гродекова закуто в кайдани; що вони сидять в темлях камерах, без свіжого повітря, що їм не дають доброї страви і книг; усе це не правда. Арештовані не закуті, бачуться один з одним у тюрмі й на проходах, а їсти їм несуть з „военного собрания“, книги теж їм дають; родичам дозволять із ними бачитись; камери в них світлі.

Тимчасовий владивостоцький генерал-губернатор Андреев.

ПАВЛОГРАД, 5 мая. Салдати, що отсе повертались, домагаються, щоб з них не брали ні казенних, ні земських, ні громадських податків і щоб повертали їм податки, що справили з їх семейств, коли вони були на службі.

КОСТРОМА, 5 мая. На многолюдному мітингу після того, як прочитано справоздання про третій з'їзд конст.-демокр. партії, постановлено послати державній думі привітну телеграму, в якій обіцяють піддержати думу і прохают її домагатись амністії.

Ученики, яких уволнено з чижовського училища, прохают думу, щоб уволнених з училищ за політичні справи, приймали назад.

ПЕТЕРБУРГ, 5 мая. В газетах пишуть, що рада професорів жіночих медичних курсів постановила дочустити студенток, що скінчили університети за границю, надзвичайними студентками (вольнослушательницями) на останній курс.

Правительствующий сенат відкинув касаційну скаргу на присуд палати, що присудила на рік у кріпость редактора газети „Новости“, Нотовича.

БАКУ, 6 мая. Гухмап, член конституційно-демократичної партії, якого вибрали в виборщики до державної думи, одмовився. Його місце заступив Наджаф Асланов. Таким робом всі виборщики мусульмани. К.-д. партія боїться вказувати до виборів своїх кандидатів, бо вже одного з них вбито. Партія постановила зараз же звернутися до намістника з проханням оборонити життя громадян і волю виборів, інакше партія муситиме одмовитись зовсім од участі в виборях.

Найдено лотайну друкарню. Як трусили помешкання, де була вона, знайшли також і заржені бомби. Арештовано одного чоловіка.

Вночі коло дороги, в людяній місцевості, знайшли труп чоловіка. На куші ріжного домашнього хламїття, облитого гасом, горів труп якогось чоловіка, без голови.

МИНСЬК, 5 мая. Сьогодні вдень 5 чоловіка узброєних револьверами напали на контору тютюнової фабрики Цукермана, вимагаючи 300 карбованців на анархистичну організацію. Коли їм одмовили, вони забрали виручку і втекли.

Загрянничні телеграми.

ЛОНДОН, 6 Мая. З Фецу (в Мароко) телеграфують, що султан хоче змінити постанову марокської конференції і домагається, щоб йому дозволили не приймати до себе на службу європейців адміністраторів, коли б він показав, що може завести спокій та лад і власними силами, без помочи європейських держав.

ВІДЕНЬ, 6 мая. Міністр Гогенлоге заявив комісії, що розглядає проект закону про реформу виборчого права, що він вживе всіх заходів, аби провести реформу і усунути всі суперечки, що виставляють проти неї ріжні партії. Він сподівається, що йому вдасться це зробити, і він швидко вже мотиме повідомити комісію про згоду партій на реформу. Коли б же не вдалось це, так тоді він повноімять комісію з своїми поглядами на цю справу і на дальшу діяльність.

НАНСІ, 5 мая. Суд виправдав аббата (священника) Лакура, який обвинувачувався в тому, що обороняючи свою церкву, од описування, вбив робітника.

Дописи.

Харьнів. Сі дві справи, про які я тут пишу,—літературні. Обвинувачувано цілий редакційний комітет часопису „Сумській Голос“ по 2 і 4 п.п. 129 арт. карн. зак. Часопись ще тоді як у грудні (декабрі), заборонено. Дякуючи завзятим вимогам оборонця, відомого адвоката Олександрова, справу розбірали прилюдно. З 8 обвинувачених, в числі яких були й П. М. Литварьов та А. Ф. Литварьова, 7 виправдано; але редактора Сологуба засуджено на рік у фортецю.

Потім обвинувачувано редактора-видавця часопису „Харьковскій Листок“ д. Стопинського та співробітника часопису присяжного адвоката Шидловського в тому, що вони 28 грудня надрукували статю „Еще о манифесті 17 октября“. В тій статі, підписаній Шидловським, висловлено, що погроми робилися скрізь під проводом місцевого уряду, але призвід до

погромів дано в Петербурзі і налагоджувано їх ще до 17 жовтня. А позалк і манифест, і погроми походять від того самого уряду, то манифестові не можна няти віри; його видано тільки на те, аби підманити людей. Суд одібрав обвинувачуваним жадну спромому довести справедливост висловлених думок, яких вони не зрікалися і на суді. Обох обвинувачуванних виправдано, але до суду Шидловський вже 5 місяців сидить в тюрмі, часопис заборонено і друкарню Стопинського спродано з молотка.

Але й цими справами ще не кінчиться росплата за „дні волі“. Сми днями військовому прокуророві передано слідство про 135 „злочинців“, забралих 12 грудня на заводі Саде, яких обвинувачують в озброєному опірі, і між ними „злочинцями“ 82 учні середніх шкіл...

Залізничні Поїзди.

Шляхо-Залізниця (Юго-Западна залізниця)	№ поїзда	Одходить з Києва	Прибуває до Києва
Кур'єр I, II, кл. Одеса Варшава	1	9 г. 00 в.	29 г. 45 х.р.
Кур'єр I, II, клас. Брест, Варшава	9	6 г. 55 х.в.	11 г. дзя
Почтов. I, II, III кл. Одеса, Брест, Вілосток, Гравен	3	9 г. 15 х.р.	4 г. 9 в.
Почтов. I, II, III, Сарни, Ковель, Варшава	3	11 г. 25 х.р.	4 г. 8 г. 25 х.в.
Пасаж. I, II, III кл. Брест, Вілосток	13	12 г. 05 х.в.	14 г. 56 х.р.
Пасаж. I, II, III кл. Одеса, Умань	5	12 г. 30 х.п.	6 г. 15 х.р.
Пасаж. I, II, III кл. Бердичів, Радзівилів	11	8 г. 25 х.в.	12 г. 10 г. 26 х.р.
Пасаж. I, II, III клас. Одеса, Володимир	7	9 г. 35 х.в.	8 г. 15 х.р.
Мінам. I, II, III кл. Одеса, Брест, Пасаж. I, II, III кл. Фастів, Знаменка, Миколаїв, Катеринослав	19	10 г. 50 х.р.	20 г. 59 х.д.
Почтов. I, II, III кл. Фастів, Знаменка, Миколаїв, Єлизавет.	17	11 г. 20 х.в.	18 г. 15 х.р.
Мінам. I, II, III кл. до Білої Церкви	27	5 г. д.	28 г. 37 х.р.
Пасаж. I, II, III кл. Сарни, Ковель, Варшава, Вільно, Петербург	5	11 г. 50 х.п.	2 г. 29 х.р.
Мінам. IV кл. Київ Одеса, Брест, Знаменка	31	10 г. 03 х.в.	32 г. 10 г. д.
Московсько-Київ-Вороніж. залізниця.			
Швидк. I, II, III кл. Москва	2	11 г. 15 х.р.	1 г. 6 г. 02 х.в.
Почтов. I, II, III кл. Москва, Курськ	4	11 г. веч.	3 г. 7 г. 30 х.р.
Пасаж. I, II, III кл. Курськ, Москва, Вороніж	6	12 г. 45 х.д.	5 г. 4 год. дня
Пасаж. I, II, III кл. Курськ, Вороніж, Харків, Петербург	8	8 г. в. еч.	7 г. 10 г. 35 х.р.
Київ-Полтавська залізниця.			
Почтов. I, II, III кл. Кременчук, Полтава, Харків	4	12 г. 15 х.в.	3 г. 7 г. 10 х.р.
Швидк. I, II, III кл. Полтава, Харків, Лозова, Ростов, Севастопіль	2	6 г. 17 х.в.	1 г. 8 г. 47 х.р.
Тов.-пасажир. II, III клас. Полтава, Харків	12	8 г. 30 х.р.	11 г. 9 г. 45 х.в.

Видає і за редакцію відповідає

Володимир Леонтович.

Оповідстки.

ЩАДЕРИ (ОБОІ)
найновіших взірців кращих фабрик в крамниці, Хрещатик, № 5, д. Маршака,

Улька Штейнгольта.

Коннуренції цінам немає.

нд. чт. 5-10 156

ГОЛОВНЕ ФАБРИЧНЕ ДЕПО швейцарських шовкових сит.

Машини до шліпів і всяке мельницьке начиння. Технічні і електричні вироби

С. ЗУСМАН.

У НИВІ (з року 1897), Хрещ. № 11. Телеф. 851. У БЕРДИЧОВІ (з року 1888), Білон. вул. Телеф. № 33. нд. ср. 4-10 164

ЗАНОВО УПОРЯДЖЕНА
модно-мануфактурна крамниця
Шолкова та Соболева
торгового дому
на Хрещатику, д. НЕЕЗЕ, № 45.
весняного та літнього сезону одібрано у великому виборі шовкового, шерстяного та бавовняного.
КРАМУ
КРАЩИХ РОСІЙСЬКИХ та ЗАГРЯНИЧНИХ ФАБРИК.
нд. чт. 1-10 169

!!!Послѣдняя новость!!!
Изъ настоящего африканскаго золота непозолоченные.

Новоизобрѣтенные карман. мужск. или дамск. часы настоящего африканскаго золота, ничѣмъ не отличаеые, даже специалистами, отъ настоящихъ золотыхъ часовъ, стоящихъ 100 р., глухіе съ 3-мя массивн. крышк.; заводъ безъ ключа; ходъ на 15 камняхъ; румельство за прочность металла и вѣрность хода на 6 лѣтъ. Часы изъ настоящ. африк. золота награждены за свою доброкъчественность и прочность многими медалями и знаками отличія. Цѣна мужск. или дамскихъ только на короткое время—вмѣсто 28 руб.—только 7 руб. 50 коп., 2 шт.—14 руб. 50 к., 3 шт.—21 руб. Такие же изъ настоящего африканскаго золота открытые мужскіе съ палеопредохранительнымъ стекломъ—вмѣсто 16 руб.—только 4 руб. 25 к.; 2 шт.—8 руб.; 3 шт.—11 р. 50 к. Выслать вмѣстѣ часы до минуты по полученіи заказа налож. пл., безъ задатка. Адресъ: въ центральное депо африканск. часовъ Торговаго Дома Ю. Янубовича, Варшава, Порожная ул. 10—01-а.

Купоны всѣхъ фирмъ принимаемъ въ счетъ по 50 к. На кажд. часы—1 куп. Р. S. Безплатно прилагается къ часамъ изящн. цѣпочка съ серебрн. брелок. 84 пр. Биноколь съ видами знаменит. генер. на полѣ битвы, или компасъ изъ того же металла и замѣсв. кошел. для предокран. часовъ отъ порчи. При заказѣ 5 шт. часовъ сразу прилагается безп. 1 изящн. музык. шкѣль съ зерк. и муз. „Симфонія“, играющей разн. пѣсьи лучшихъ композиторовъ. Пользуйтесь рѣдкимъ случаемъ.

„Благодарность господину Ю. ЯКУБОВИЧУ. Варшава М. Г.
Симъ увѣдомляю Васъ, что заказъ мой на дамск. глух. часы африканск. золота за № 472 съ брелок. я получилъ и налож. платежъ 8 руб. уплаченъ. Остаюсь доволн. и благодарн. за часы. 1905 г. марта 12 дня г. Семенова Ниж. губ. Казанской церкви свящ. Константинъ Николаевичъ Терновскій. 7-30 139

Просимо прочитати!

Тільки за 6 карб. 95 коп. висилаемо 14 ось якихъ річей: 1) годинникъ чорної сталі, відкритий, анкерний (не циліндр), ремонтар—заводиться безъ ключа, чоловічий або жіночий, добре вивірений, з золотомъ оздобом, порука на 6 лт; 2) ланцюжок панцирний, з нового американського золота, до жіночого годинника такий самий, але довгий на ший; 3) гарний брелокъ нового зразка; 4) золотий перстень 56 проби з правдивим самоцвѣтом, або портигар загрянничної роботи, з доброї шкурки; 5) гаманецъ з гарної загрянничної шкурки на 5 разділів (окремий розділ на золото), з механічним замкомъ кращої конструкції 6) науковий штемпель до його з іменням та прізвищемъ замовця; 7) пляшечка з краскою до штемпеля; 8) складаний ніжок з кращої англійської сталі; 9) замшовий гаманецъ на годинник; 10) штучний бінокль з видами; 11) механічний олівецъ; 12) патентований апаратъ до писання безъ чорнила „Patent Universal“; 13) складані кишеньні ножиці в футлярі; 14) складана шітка з зеркала і гребінцемъ. Всі ці речі, що коштують на розрѣзъ більше якъ 20 карб., висилаемо тільки-но за 6 карб. 95 коп., з пересилкою та запакуванням, зараз по одібранні замовлення, накладаючи плату. Тим що пришлося задаток, хоч би позовними марками, дурно вибавляється на годинники монограма. В Сибір та Азіяську Росію припачується 40 коп. за пересилку; в Сибір не висилаемо безъ задатку. Замовлення просимо адресувати товариству „ТРУДЪ“ Варшава, Почетова скринька № 468. н. в. сб. 128 75—24

Хто не має постійної льодовні, нехай купує ЛЬДОВНЮ хатню в крамниці А. А. Івакова
Вел. Васильківська, ч. 23, у Києві.

В крамниці великий вибір американських морозниць, м'ясорубок, нафтових та спиртових кунонь, самоварів, нікельованого, емальового та фаянсового кухонного начиння і инш. хаз. річей.
ВИРОБИ ВЛАСНОЇ ФАБРИКИ:
Ванни, умивальниці, обливальниці, англійські плити, ліжка; англійських і віденських зразків та ДАЧНИК з ДРОТЯНОЮ СІТКОЮ.
н. ч. в. 5-25 162

Велика мануфактурна торгівля „ДІЛО“
на розі Великої Васильківської й Караваївської вул., д. СЛІНКО. Телефон 1051.
Діло величезна крамниця з самим ріжнорідним асортиментом мануфактур кращих російських і загрянничних фабрик. покладає собі принципом давати покупцям практичні і гарні речі по цінамъ дешевше, ніж у всіх інших крамницях. по великому вибору краму, од річей найбільш потрібних і до самих що до розкоші,—не має собі конкурентів. до кожного сезону одбирає що-дня новий, самий модний крам. **Остатки** зпродуються по суботам.
нд. 3-50 157

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО ЗАВОД ОГНЕУПЕРТИХ ВИРОБІВ
А. М. Ковалевський
пропонує до теперішнього сезону:
Плитки пірогранітні, тарокотові для вистилання підлоги, пішоходів, плитки, щоб облицьовувати передні стіни будівель, ЦЕГЛУ огнеуперту кращої доброти, ЦЕГЛУ для облицьовання, ЧЕРЕПИЦЮ марсельську, огнеуперту глину і цемент.
Склад і виключне представництво має
М. К. Назобчихський і М-во
в Києві, Хрещатик, ч. 7. Телеф. 1525. чт. 3-10 160